

הכונס פרק ששי בבא קמא

פשיטא

כיון דאפקוה קיימא לה ברשותיהו לכל מיני. בהוליאוה לגזולה חיירי מתני' כדמוקי לה בירושלמי וחי' ומגילה דקיימא ברשותיהו אפי' להתחייב על מה שהיה מוקף דלהכי קא' דקתני ויולאחה והיזקה לזכא למימר דכי היכי דמסרה לשומר

כו א ב מ"י פ"ד מה' מקי ממון הלכה ג וע"כ בשמות ובמ"מ סמ"ט פ"ט ס"ח ט"ט ע"מ ח"מ ס"י ע"ד ט"פ ג :

כח ג מ"י ע"ס סמ"ט ע"ס ט"ט ע"מ ח"מ ס"י ע"ד ט"פ ג :

כח ד ה מ"י ע"ס ח"מ י"א ט"ט ע"ס ח"מ :

ל ו : מ"י פ"ג מהלכות אבידה הלכה י סמ"ט פ"ט ע"ד ט"ט ח"מ ס"י רפ"ט ט"פ ח :

הגהות הב"ח (ה) תוס' ד"ה פשיטא וכו' דמה שהא דרשותו :

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה המעמיד כו' אפילו כה"כ כו' . כ"ג אכל הכשרא פסק דמייב : [ב] ד"ה כה"כ כו' אלא דוקא כו' . כ"ג הג"ח (פ"ג דהכ"ס וע"כ בר"ן) ויש' כתבו דבש"ס עסק אפילו יכול לקיים שתיים פקוד ע"ס : [ג] בא"ד ונראה לרי"י דהלכה כו' . כ"ג ורי"ף ומכ"ס מולקטין :

כיון דאפקוה . איכא משכיה ושינוי רשות דהוי קנייה לכל מיני : דקמו לם בנפשה . שלא משכיה אלא עמרו בפניה לכל ד' שלא חנך אנה ואנה אלא לקמה לאכול : מעמיד . משמע שחומה בידו ומוליכה לקמה : הכישה . במקל אמרת לן בהה"ל דהמעמיד ומשום הכי מתיחייב : ולפטים נמי דהכישוה .

במקל ואשמועינן מתני' דהכשה במקל זו היא משיכה : אלא תפסו דשומר . והכי משמע מסרה שומר לרועה נכנס הרועה תחתיו ואולי בעלים ומשהו דניח בהדי שני והראשון מסתלק : שומר שפסד לשומר חייב . אפילו באונסין לאמר ליה מפקיד את מהימנת לי בשבועה איהו לא מהימן לי בשבועה שהנכסה בפי המפקיד (ב"מ נ"ג) : לכרוליה . נטיל מד : לתלמידי : שומר אבידה . הכנים אבידת חצירו לביטוי כדכתיב ואספתו אל תוך ביתך וגו' (דברים כג) : דלא בני למיטב רפתא לפניה . דהעובד במלוה פטור מן המלוה מובלחך בדרך נפקא לן בנמס' סוכה (ד' כה) : החזירה

למימסר לברזיליה איכא דאמרי מדרקתני מסרה לרועה ולא קתני מסרה לאחד ש"מ מאי מסרה לרועה מדרקתני לרועה דרועה לרועה למימסר לברזיליה אבל לאחד לא לימא מסייע ליה לרבא דאמר רבא השומר שמסר לשומר חייב אמרי לא דלמא אורחא דמילתא קתני והוא הדין לאחר : איתמר *שומר אבידה רבה אמר בשומר חנם דמי רב יוסף אמר 'כשי"ש דמי רבה אמר בשומר חנם דמי מאי הנאה קא מטי ליה רב יוסף אמר כשי"ש דמי 'בהדיא הנאה דלא בעיא למיתבי ליה ריפתא לעניא הוי בש"ש איכא דמפרשי הכי רב יוסף אמר כשי"ש דמי כיון דרחמנא שעבדיה בעל כורחיה הלכך כשי"ש דמי (ס"מ) החזירה לעולם השב הייא אמרת נשבר שבר) איתביה רב יוסף לרבה החזירה

להחזיק רק בשלו ואינו בא להוליא חלק חצירו מרשותו כמו גזנן ועוד כיון דגזנן קמה ליה ברשותיה גם לענין אונסין יש לחשב בעלים יותר משותף והכי משמע ליטנא דקמה ברשותיהו לכל מיני (ה) מה שהא דרשותו לכל מיני יש לו להועיל כאן :

המעמיד

בהמת חצירו על קמת חצירו חייב . ואע"פ שאין הבהמה שלו חייב מטעם שן ורגל דלע"ג דכתיב בעירה כדירה שחיבא הואיל והוא עשה כמו מוליק פשתו של חצירו בנרו של חצירו אבל אין לפרש דמייב מטעם אש דברי יוסיא והוי כאילו נתון לשם אש ואע"ג דפטרינן נתון סס המות לפני בהמת חצירו שאני התם או משום דלא עבדא דלכלה או משום דה"ל שלא תאכל כדאמר לעיל (דף מ"ז) דל"כ מטעם זה ה"ל להתחייב [א] אפילו כה"ר ולא משתמע בשום דוכתא דלחייב ברשות הרבים שן אפילו מקרב בהמתו אלא הפירות ומעמדה עלייהו : הכישה אמרת לן . ותחילה היה סובר דמעמיד בהמה היינו שמחזיק בידו האפרס ומוליכה ממנו על הקמה ומעמדה שם ולהכי הוה פשיטא טפי : ורי"סמים נמי שהכישוה . לגזולה מייירי כדמוקי לה בירושלמי ולא חשיב לה מילתא דפשיטא כמו שהיה חושב המקשה ולא חייס לפרש למה אין פשיטא לפי שקל להבין : בהק"ה הנהיה דלא קבעי למיתב ריפתא לעניא . כמו דעוסק במלוה ודוקא בשעה דמתעסק בה כגון שוטח ללורה או משום עסק שרדך לה לאבידה אבל בשביל שאבידה צביתו לא יפטר מלמיתב ריפתא לעניא כיון שיכול לקיים שתיים כדמוכח בסוכה (דף כה . וע"כ) דלא נפקא לן מקרא דעוסק במלוה פטור מן המלוה [ג] אלא דוקא היכא שאינו יכול לקיים שתיים והכרחה הוא דלפני ארס שיש לו תפילין בראשו וז"לית בצגדו ומוזיה צפתו יפטר מן המלוה ועוד דבפרק אין בין המווד (ג"מ נ"ג) אמר דפרוטה דרב יוסף לא שכיח ואי פטרת ליה כל זמן שהאבידה צביתו שכיח והוא פסק ר"ח וה"ג דהלכה כרב יוסף משום דלמרינן באין בין המווד (שם) דכ"ע אית ליה פרוטה דרב יוסף ואפילו מאן דשרי למווד להחזיר אבידה לא שרי אלא משום דפרוטה דרב יוסף לא שכיח ולור"י דלינה ראייה כלל דגם רבה מודה לרב יוסף דעוסק במלוה פטור מן המלוה אלא דה"ל דלא נעשה שומר שבר צדק ומ"מ הוא נהנה לכך אסור למווד אבל לא הוה שומר שבר ואין לדקדק נמי בשמעתין דהלכה כרב יוסף דמשני רב יוסף לעולם בנייתו המשתמרת וקמ"ל דלא צעין דעת בעלים כדרכי אלעזר והכי מוקי לה סוגיא דאלו מליאות (ב"מ ד' כ"ט) כי כראה דרבה קבלה מרב יוסף דקרא כד"ל אהי ורבה נמי שהיה מדרקתני מתחילה דבשומר חנם דמי לא משמע ליה קרא אלא אסמכתא דעלמא דהא טעמא משום דמאי הגדה קא מטי ליה כדלעיל ולא פליגי רבה ורב יוסף אלא בבשרא וה"פ דההיא דאלו מליאות (שם ד' נ"א) אי דמנטרל לרבה כדאית ליה מפשיטא לרב יוסף כדאית ליה מגביה ואבידה פשיטא דלא לא לריך קרא [ג] ונראה לרי"י דהלכה כרבה בכל מקום לגבי רב יוסף בר משה ענין ומחלה כדאיתא בנמי שמת (ב"ב ד' קמ"ג) ואין לפרש דהיינו דוקא בצבא בתרא כמו שיש מפרשים מדאמר בניי שאחזו (גיטין ד' ע"ד וע"כ) ותסברא והא קי"ל כרבה ובהא אין הלכה כרשב"ג ואין לומר דשמהו בההיא מילתא קיימא לן דהלכה כרבה דהוה ליה למימר והא קי"ל בהא הלכתא כרבה כדאמר ובהא אין הלכה כרשב"ג ועוד דבפרק המפקיד (ב"מ נ"ג) גבי מפקיד מעות אלל שולחני מותרים ישתמש בהן ("לרורים לא ישתמש בהן) לפיכך אם אבדו חייב בחתירותם קאמר רב נחמן דקי"ל כוחיה דביי חלכא לא דמאס שהחזירו לו הנמייס להשתמש בהן אינו נעשה רק שומר שבר ח"כ באלו מליאות (שם דף ע"ג) גבי מה יהא בדמיו רבי טרפון אומר ישתמש בהן לפיכך אם אבדו חייב בחתירותן לא הוי אלא ש"ש כמו שאמר שם לרבה ואין לומר דהתם מודה רב נחמן דחייב באונסין משום היתר תשמיש משום דבלאו הכי היה שומר שבר שהיה שומר אבידה דאין זה סברא דמשום שני *אצרות דפטור מלמיתב ריפתא לעניא ועוד דמותר להשתמש לא יעשה בשביל כך שואל אלא ש"ש בעלמא ועוד יש להביא ראייה דהלכה כרבה מדמוקי שמתא דגמרא מתניתין דהאומנין (ב"מ דף פ) הלואה על המשכון שומר שבר מחזורתא דלא כרבי אלעזר דאמר כרבי אלעזר חצירו על המשכון ואבד יטעב ויטול מעותיו ולרב יוסף הו"מ לאוקמה אפילו כרבי אלעזר דלמסקנא מוקי טולה אצליה ופלוגתיהו במלוה לריך למשכון אי מלוה קעבדי אי לא פי' שרדך למשכון להשתמש בו ופוחת לו והולך מהלואתו כך פירש התם בקונטרס וח"כ הו"מ לאוקמה מתניתין באין לריך למשכון דכ"ע מלוה

נטיל מד :

נטיל י"א :
ב"מ נ"ג :

ב"מ כ"ט פ"ג
שמות מד'
מדרים ל"ג :

[ד"ה שולמי]

[ד"ה ס"א]

[ע"י ב"מ נ"ג]

תה"ש בשם מה' שנהא
האיה דמלה סברות י"א
שכירות

הבונם פרק ששי בבא קמא

המורה. לאכידה. למקום שיראנה. בעלים: שומר חנם פטור מגניבה ואכידה ושומר שכר חייב בה'. השואל (ב"מ דף נה): עשרים. שכיה אינש צביתיה אכל בצהריים מנאי במלכתו עשה: עד שיעורנו לרשותו. של בעלים: מאי לעולם לאו אפילו. הניחה מולא בביתו וקטני חייב: מודינא תורה אור

לא אב גר מווי פו"ח מה' גיבלה ואכידה הלכה יו וועין כמ"מ פטען עד טושיע ח"מ סי' רכס טע"ף א :

לב ה מווי פ"ד מהל' גניבה הלכה י ועיין שם ופ"ח מהלכות גיבלה ואכידה הלכה ח פטען עד טושיע ח"מ סי' רכס טע"ף א :

לג ו מווי פו"ח מהלכות גיבלה ואכידה הל' טז פטען עד טושיע ח"מ סי' רכס טע"ף א :

לד ו ה מווי פ"ד מהל' גניבה הל'ד (וטושיע ח"מ סי' שגב):

לה ו מווי שם פטען עד טושיע ח"מ סי' שגב):

הנהגות הבר'א

(ה) גמ' דשכח דעייל וביסקי: (ב) חות' ד"ס אלא וכו' פ"י שאינה משתמרת אלא כרות מלויים:

הנהגות הגר"א

[א] גמ' ח"ל מודינא כו'. י"ב וגירכת הכנסי' (א"י) ההוא (בבב"מ) כו' ור"ל דעיידי כ"כ ממקום שסחוריה אכל כ"כא"ש כסב כניסיה שלטו (ועבדגרי"ל סימן רכס ס"ק א' ומש"ס ועוד דקאמר משמע דיוזע דנשתעי בבית ה"ל פשיטא ליה כ"כ. עיין בהוספתא פ"ב דב"מ המוצא בהמת מביית חייב כו' לעולם כו' ועמ"ס כחן ד"ה לעולם כו':

לקמן סי. יו:

הנהגות הגר"א (א) גמ' ח"ל מודינא כו'. י"ב וגירכת הכנסי' (א"י) ההוא (בבב"מ) כו' ור"ל דעיידי כ"כ ממקום שסחוריה אכל כ"כא"ש כסב כניסיה שלטו (ועבדגרי"ל סימן רכס ס"ק א' ומש"ס ועוד דקאמר משמע דיוזע דנשתעי בבית ה"ל פשיטא ליה כ"כ. עיין בהוספתא פ"ב דב"מ המוצא בהמת מביית חייב כו' לעולם כו' ועמ"ס כחן ד"ה לעולם כו':

לקמן סי. יז:

הנהגות הגר"א (א) גמ' ח"ל מודינא כו'. י"ב וגירכת הכנסי' (א"י) ההוא (בבב"מ) כו' ור"ל דעיידי כ"כ ממקום שסחוריה אכל כ"כא"ש כסב כניסיה שלטו (ועבדגרי"ל סימן רכס ס"ק א' ומש"ס ועוד דקאמר משמע דיוזע דנשתעי בבית ה"ל פשיטא ליה כ"כ. עיין בהוספתא פ"ב דב"מ המוצא בהמת מביית חייב כו' לעולם כו' ועמ"ס כחן ד"ה לעולם כו':

מלוא עקביד ולכל היו כשומר שכר והא דבעי לאוקמה פלוגתיהו דרבה ורב יוסף והוי רבה כר"ה שהוא שמוצי ועוד קאמר לימא דרב יוסף תנאי היא ומסיק דרב יוסף ככולי עלמא ומשמע דרבה ודאי תנאי היא ואיני יכול להעמיד הלל כר"ה ולא כרבי עקיבא דחי' לרבי עקיבא ודאי הוי שומר שכר אי אפשר לומר כן דכל כרסן לרבה אפי' לרבי עקיבא שומר חנם הוי דבאלו מליאות (ב"מ דף קכ. טס) לרבה לא הוי לרבי טרפון דמתיר להשמש אלא שומר שכר ח"כ לר"ע לא הוי אלא שומר חנם לכך נראה דרבה לא יעמיד כלל פלוגתיהו בשומר אכידה אלא יאמר דכלויל עלמא שומר חנם הוי ופלוגתיהו דרשמואל דר"ע ח"ת ליה דרשמואל אכד קתא דמגלא אכד אלפא וזוי ור"ח לית ליה דרשמואל ורב יוסף כי מוקי פלוגתיהו דרשמואל לא קתי רבי אליעזר כותיה שהוא פטור לא המלוא באכידה אף מדמי המשכון ולכן מוקי פלוגתיהו בשומר אכידה והוי כר"ע וקאמר לימא דרב יוסף תנאי היא לרבה ודאי לאו תנאי דמוקי פלוגתיהו דרשמואל ומסיק דכולי עלמא ח"ת להו דרב יוסף כו' והא דתנן בשבעות (ל' גנ. וסס) סלע הלויתני עליו ושתיס היה שוה דמשמע שחייב לשלם המשכון כשכרד מיירי שאכד בפשיעה לרבה דאמר שומר חנם הוי :

לא ממקום שסחוריה ופשיטא שומר חנם חייב דפשיעה הוא :

לעורם הוא חייב עד שיחזירנה כו' היא סופא דברייתא

לעיל בתוספתא דב"מ (פ"ב ע"ט) ולהכי דייק מינה שפיר דחייב בגניבה ואכידה קאמר: אמר ליה מודינא לך דבעלי חיים דכיון דנקטי להו נגרי ברייתא כו'. וכגון שנגנבה בלאו ענין שנגרי ברייתא גרמו לה להגבג ולעיל לא חסיק דרעיה היא שניטא דהשתא מנאי למימר דנגנבה או שאכדה ללעיל מבייתו קאמר אי מנאי הך סופא אכידה דוקא קתי שניגרי ברייתא גרמו לה להאכד אכל לענין גניבה פטור שאין גורמין לה ליגבג ומשום הכי ברישא לקתי בהדיא עגבה לא מנאי לשנויי הכי :

לג' א"ל שאני אומר ולסטים מוויין *כיון דמיטבר מאינשי נגב הוא איתבייה לא

*החזירה למקום שיראנה אינו חייב לשפול בה נגנבה או אכדה חייב באחריותה מאי נגנבה או אכדה לאו נגנבה מביתו ואכדה מביתו לא ממקום שהחזירה והא קתני אינו חייב ליטפל בה א"ל הבא במאי עסקינן כגון שהחזירה בצדדים ורתני קתני והכי קתני "החזירה שחרית למקום שיראנה (ה) ושכיה דעייל ונפיק וחזי לה אינו חייב ליטפל בה החזירה בצדדים למקום שיראנה דלא שבייה דעייל ונפיק דלא חזי לה ונגנבה או אכדה חייב באחריותה איתבייה *לעולם הוא חייב עד שיחזירנה לרשותו מאי לעולם לאו אפילו מביתו ש"מ כשומר שכר דמי [א] א"ל *מודינא לך דבעלי חיים דכיון דנקטי להו ניגרא ברייתא בעי נמירותא יתירתא דבריהם *א"ל ח"ל מודינא לך דבעלי חיים דכיון דנקטי להו ניגרא ברייתא בעי נמירותא יתירתא בביתו לגינתו ולחורבתו מנין ת"ל חשיבם מכל מקום מאי לגינתו ולחורבתו אי לימא לגינתו המשתמרת ולחורבתו המשתמרת היינו ביתו אלא פשיטא לגינתו שאינה משתמרת ולחורבתו שאינה משתמרת ש"מ כשומר חנם דמי א"ל ילעולם לגינתו המשתמרת ולחורבתו המשתמרת ודקא קשיא לך היינו ביתו הא קא משמע לך דלא בעינן דעת בעלים כדרבי אליעזר *דא"ר אליעזר 'הבל צריבין דעת בעלים הוי' מהשבת אכידה שהרי ריבתה בו תורה השבות הרבה א"ל אביי לרבי יוסף ואת לא תסברא דשומר אכידה כשומר חנם דמי והא *אמר רבי חייה בר אבא אמר רבי יוחנן 'המוען מענת נגב באכידה משלם תשלומי כפל ואי ס"ד שומר שכר הוי אמאי משלם תשלומי כפל קנא בעי תשלומי א"ל הבא במאי עסקינן כגון שמוען מענת לסטים מוויין א"ל *ל'סטים מוויין גזלן הוא *כיון דמיטבר מאינשי נגב הוא איתבייה לא

לק. באכידה בעלי חיים דחייב המולא בגניבה ואכידה ולאו משום שכר מלוא אלא משום דגניבה ואכידה דידעה שפיעותא היא: דכיון דנקטו נגרי ברייתא. כיון שראה שמלומדות הן ללאח בעי נמירותא יתירתא ואפי' הוי שומר חנם חייב אכל שומר אכידה דמלטלי פטור מגניבה ואכידה: נגרי. פשיעות: הקצ. הקצה מעלייתא משמע: לגינתו ולחורבתו מנין. דסני ליה למולא בהשבתו לגינתו דבעלים: הפל לריבין דעת בעלים. גובג וזול או אחד מארבעה שומרין שהחזירו לרי' להודיעו לבעלים ואם לא הודיעו חייב המחזיר בחזרויותן: טענת נגב. לפטור עלמו ע"י נגב שפטון נגנבה הימנו האכידה שחלתי ומאלא שבידו הוא משלם תשלומי כפל כנגב עלמו דרשינן דפרק מרובה (לקמן דף סג:) ואם לא ימלא הנגב אם לא ימלא כמו שאמר אלא הוא עלמו נגבו וכתוב בתריה ישלם שנים אי אמת בשלמא שומר אכידה כשומר חנם דמי משום הכי משלם כפל דהוי בעי לזכר נפשיה דבענת נגב: קרנא כתי טלומי. מעיקרא כי טעין נגנבה הוי מחייב נפשיה לשלומי קרנא: טענת לסטים מוויין. נגב מוויין נטל הימנו בחזקה דקא פטר נפשיה דבענת אוגס: לפטים מוויין גזלן הוא. ובבענת אוגס פטר נפשיה וכפל במוען טענת נגב הוא דכתב ביה רחמנא (דכתיב) וגובג מבית האיש (שמות כב): נגב הוא. ומשלם כפל וכן הפטור עלמו דבענת לסטים מוויין ולענין חייב לא מיחייב שומר שכר עליה אם אמת אהו דהא חנים: לא

[תוספתא ב"מ דף נז:]

[תוספתא ב"מ דף נז:]

[תוספתא ב"מ דף נז:]

[תוספתא ב"מ דף נז:]

[לקמן סי' יח:]

[ב"מ נז. פ"ט מו"ל פ"ד]

[ב"מ נז. פ"ט]

[לקמן סי. יז:]

[ב"מ כב. טז.] [לקמן ט"ז:]

הכונס פרק ששי בבא קמא

לא אם אמרת בשומר חנם - גראה דקאי אהא דבעי למילף בשלהי המפקד (ב"מ דף מא: וס"ג) שליחות יד בשומר שטר משומר חנם א"ע"ג דשומר שטר מתחייב קרנא בלא שבועה *קסבר האי תנא כפילא בשבועה עדיפא מקרנא בלא שבועה ותימא להאי תנא מנלן דפרשה ראשונה נאמרה בשומר חנם וקניא בשומר שטר אופוק אנה דבפרק השואל (ש"ס דף נד:) לא קיימא לן אלא משום דקרנא בלא שבועה עדיפא ועוד קשה דבסמוך גבי ק"ו שאין עליו תשובה דפריך מה לשומר שטר שכן משלם תשלומי כפל כו' כלומר ולכך דין זה הוא שיתחייב בגניבה ואבידה ארצה כיון דתמור הוא הא"ל לומר שלא יתחייב כדי שיתחייב כפל וי"ל דהא פשיטא דעדיפא חומרא דקרנא בלא שבועה מחומרא דכפילא בשבועה דמי יודע שיבא לידי כך ולכך יש לנו להעמיד פרשה שניה שחייב קרן בגניבה בשומר שטר שהוא תמור ופרשה ראשונה שפטור בשומר חנם דלדבר פשוט הוא שזה תמור מזה אבל לעשות פירכא על ק"ו שפיר פרכינא מפלג א"ע"ג שהוא חומרא קטנה כיון שאין בלאו א"ע"ג שיש בלאו חומרא אחרת תמורה ממנה והאי תנא דבסמוך דקסבר קרנא בלא שבועה עדיף מכפילא בשבועה ס"ל דש"י פירכא אין לעשות ממנה מפני שזה קולמו גרמיה לו שמתחייב בכלל זה חומרתו גרמיה לו שפטור מכפל וכה"ג איכא בריש ב"מ (דף ד' וס"ג) גבי ר' חייא תורת הומה לא פריך: **נמצא** ש"ס משלם תשלומי כפל בטוען טענת לסטים מוזיין - אבל אי גזלן הוא יחא דטוען טענת גזלן ונמצא שהוא בידו לא משלם כפל וא"ת אחתי נמצא ש"ס משלם כפל בטוען טענת גנב דבטענים ושמא אין סייך כפל בטוען טענת גנב בטענין זה ואפי' שייך אין לחוש אי המיל' ולעטמין ולא קאמר: **קסבר** האי תנא קרנא בלא שבועה עדיפא - והאי ורב יוסף דס"ל לעיל אליבא דהאי תנא דלסטים מוזיין* הוא וגם כושר אותו תנא כפילא בשבועה עדיף א"כ מנלן גניבה ואבידה בשואל דמשומר שטר לא יתן וכן יש להקשות לרבי יוחנן דלסיקלא לגיל אליביה דקסבר לסטים מוזיין גנב הוא ובהמפקד (ב"מ דף מא:) מוכח דקסבר כפילא בשבועה עדיפא בשמעתא דשלימות יד לריבא שחרון וכן סבר ההס"ר"א ובמרוצה (לקמן דף עט: וס"ג) כ"ל דמי מיטמר מאיכסי גנב הוא א"ע"ג שבעלים ראוין ומסתמא ס"ל הכי בלסטים מוזיין וי"ל דנפקא להו מורי ישאל וי"ו מוסיק על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון ויתחתון מעליון כדמוסיק בפרק השואל (ב"מ דף נ"ה וס"ג) ולאותה מסקנא לא נלטקין ק"ו של ברייתא זו. והא דמייסי ליה ההס"ר היינו מקמי דתיקו ליה מורי ישאל וילמד תחתון מעליון:

סבריה כו' יהודה דאמר שוכר כנושא שטר דמי - משום דהכי ק"ל כסתם מהני' בפ' בהרא' דשבועות (דף מ"ט) דקתי נושא שטר והשוכר משלמים את הגניבה ואת האבידה ורבי ירמיה נמי אית ליה הכי בהמפקד (ב"מ דף לו: וס"ג) גבי פעמים שנהיית בחטאת כו' וביצימות בריש פרק אלמנה (ד' סו: וס"ג) גבי כהן שטר פרה מישראל דמסיק דנהי' דמייסיי בגניבה ובאבידה ובשואל (ב"מ דף מז: וס"ג) חזון ותיביניהו רבא ומוסיק דענגבה: **ואי** בעית אימא כדמחליף כו' - לא ג"מ מירי אלא לפי דבריו דבעי לחוקמא כו"י רואה להשיב לו ובהלומים (ב"מ ד' פ:) איכא כה"ג ואי בעית אימא כדמחליף רבה בר אבהו וההס"ר יתיישב טפי שאומר כן כדי להעמיד ההס"ר כו"י ושמא אגב שהביאו שם הביאו כאן: ***נפרה** לגינה* והיא משלמת מה שנהיית - [א] והוא שאינה יכולה לירד דל"א אפי' נפלה משלמת מה שהזיקה דתחלתה בפשיעה וסופה בצוננס הוא וסיפא דקתי ירדה אוריחא דמילתא נקט והוא הדין נפלה כיון שיכולה לירד: לא

ד"ה קרנא
דמלקא דעמא דכפילא
כ"ל רש"י
לו א מיי' פ"ד מהלכות
גניבה הלכה א'
לו ב מיי' פ"א מהל'
שכירות הל' ב סמג
עשין פט ע"ש פ"מ
פ"י ג' ע"ש יב
לח ג מיי' ע"ש ע"ש
סמג ע"ש יב
לפ"ד ה מיי' ע"ש סמג
שט ע"ש פ"מ ס"י
שט ע"ש ה
ב ו מיי' פ"ח מהלכות
שאלה ופדוקו הל' א':
מ"א ו מיי' פ"ג מהלכות
נזקין ממון הל' ב' יא
סמג ע"ש פ"ז ע"ש
ח"מ ס"י ע"ש ע"ש א'

הגהות הבר"ה
(א) גמ' שוכר בשומר
חנם דמי ג"כ א"ע"ג
דכנה הסיב לעיל דמורה
בכפיל' חייב כו' הוא
ש"ס דתיב בגניבה כיון
דלמקטא גנבי ברייתא
מ"מ היינו דוקא שנגנבה
לחזון ענין שגנבי
כרייתא גרמיה כו' דכחבו
חזון לעיל ע"א הל' א'
מודיעא לן כו' ע"ש
(ב) רש"י ד"ה רבי ירמיה
וכו' פ"ג נפשיה הכה
נמצא:

הגהות הגר"א
[א] חזון ד"ה נפלה כו'
והוא כו' - ג"כ והראב"ד
חולק על זה וכתב דאין
זה פשיעה וכו' יאחזקה
בזונסה כו':

גליון הש"ס
רש"י ד"ה לא אם אמרת
וכו' ואל ידעא - ע'
בבבבות דף כ"ה ע"ב רש"י
ד"ה מאן שמעת וכו':

ז"ל גנב הוא וגם ס"ד
דכפילא כ"ל רש"י

ד"ה שוכר

ד"ה דמייסי

ד"ה שוכר

ד"ה דמייסי

ד"ה שוכר

ד"ה דמייסי

ד"ה שוכר

ד"ה דמייסי

לא אם אמרת כו' - מתניתא היא [יולא ידענא היכא תניא]: **ככל** טענותיו - כלומר כל טענות שעל ידי גנב בין מוזיין ובין שאינו מוזיין דהא שומר חנם פטור בגניבה ואבידה הלכך כשמנאל שקרין משלם כפל: **האמר בשומר שטר שאינו משלם כפל** - בטענת גנב שאינו מוזיין אפי' נמצאת בידו דהא מעיקרא לא הוה פטר נפשיה מקרנא: **איני** - שיהא שואל **כפילא בשבועה ומפא** - שהן ארוגס: **שפטור** **כו שבועה ומפא** - דכתיב ביה ומת או נשבר או נשבה וכתוב בתריה שבועת ה' תהיה בין שניהם (שמות כג): **חייב בגניבה ואבידה** - דכתיב ביה אם גנב ויגנב וגו': **מה לשומר שטר כו'** - דאמר שואל שאין בו כפל לעולם דהא מחייב בארוכין דכתיב ומשבר או מת וכו' נמי טעין ללסטים מוזיין נכלו הימנו הוה מחייב נפשיה בקרנא ומי שאינו בא לגנוב את הקרן לא ישלם כפל: **קסבר האי תנא** - דוקסבר או מת: **קרנא בלא שבועה עדיפא מכפילא בשבועה** - שואל עדיף שמתחייב בשבועה ומתה בלא שום שבועת שקר משומר שטר שפטור עליהן וא"ע"ג שיש בשומר שטר כפל בטוען טענת לסטים מוזיין אין זה תמור דכפל אינו בשומרין עד שיבטע לשקר שנגנבה הימנו ואח"כ בלא עדים בפרק מרובה (לקמן דף סג:) הלך קנחא משום שבועה הוא דקקטיה דתמנא: **מפיע ליה** - דלסטים מוזיין גנב הוא: **ואיני נשבע** - דאי בעינא משבע דנגנבה דמפיקרינא: **לשוכר** - דכיון דשילם נמצאת בגניבה שלו: **ספרוס** - רבנן דבעו לסייעיה לרב יוסף מהא ר"י היא דאמר שוכר כשומר שטר דמי בשאור את הפועלים (ב"מ ג' וס"ג) ומחייב בגניבה: **ומדקתי** - דאנו נשבע מכלל דאי בעי אשתבעי דנגנבה דקטעין הוה מפטר והכי דמי דמפטר הוה מחייב בגניבה אלא ודאי דקטעין לסטים מוזיין גנבה בחזקה וקתי דמי נמצא אחוץ לסטים משלם כפל: **שוכר בשומר חנם דמי** - ובגנב שאינו מוזיין הוה פטר נפשיה מעיקרא: **ואי בעית אימא** - לעולם ר"י היא ובגנב שאינו מוזיין: **וכדמחליף רבה בר אבהו** - בהשוכר את הפועלים: **רב ירמיה אמר** - לעולם כשומר שטר דמי ואפי' הכי לא תסייעיה דהאי קתני כפל בלסטים שאינו מוזיין קאמר וקתי רישא אינו נשבע מכלל דאי בעי פטר נפשיה (ב) במחליף עסקין בטוען טענת לסטים מוזיין הלכך אי בעי איפטר וכשמנאל הגנב נמצא שאינו מוזיין ובר כפל הוא: **אמר רב** - האי דקתי מה שנהיית משלמת שנתבעת קאמר כשמבעה על החבוצה שיקעתן בקרקע והסכידים והיא נהיית שלא לקתה בקרקע: **ופרכין** אבל אכלה אפי' מה שנהיית לא משלמת בתמיה: **לימא רב נפטמיה דאמר** - גבי הכנים פירותיו לחצר חבירו שלא ברשות בשור שגנח את חזקה דקתי הוצק בהם בזהמה של בע"ה חייב בעל הפירות ואמר רב כשהחלקה בין שני אבל אכלה והתרייה פטור המכנים דהוה לה שלא תאכל והכא נמי אמר בעל הבהמה בידידהא אנוסה היא שהרי נפלה ובאכילתה היה לה שלא תאכל ומה איני יכול לעשות: לא

רב - האי דקתי מה שנהיית משלמת שנתבעת קאמר כשמבעה על החבוצה שיקעתן בקרקע והסכידים והיא נהיית שלא לקתה בקרקע: **ופרכין** אבל אכלה אפי' מה שנהיית לא משלמת בתמיה: **לימא רב נפטמיה דאמר** - גבי הכנים פירותיו לחצר חבירו שלא ברשות בשור שגנח את חזקה דקתי הוצק בהם בזהמה של בע"ה חייב בעל הפירות ואמר רב כשהחלקה בין שני אבל אכלה והתרייה פטור המכנים דהוה לה שלא תאכל והכא נמי אמר בעל הבהמה בידידהא אנוסה היא שהרי נפלה ובאכילתה היה לה שלא תאכל ומה איני יכול לעשות: לא

רב - האי דקתי מה שנהיית משלמת שנתבעת קאמר כשמבעה על החבוצה שיקעתן בקרקע והסכידים והיא נהיית שלא לקתה בקרקע: **ופרכין** אבל אכלה אפי' מה שנהיית לא משלמת בתמיה: **לימא רב נפטמיה דאמר** - גבי הכנים פירותיו לחצר חבירו שלא ברשות בשור שגנח את חזקה דקתי הוצק בהם בזהמה של בע"ה חייב בעל הפירות ואמר רב כשהחלקה בין שני אבל אכלה והתרייה פטור המכנים דהוה לה שלא תאכל והכא נמי אמר בעל הבהמה בידידהא אנוסה היא שהרי נפלה ובאכילתה היה לה שלא תאכל ומה איני יכול לעשות: לא

כהן ששכר פרה מישראל דמסיק דנהי' דמייסיי בגניבה ובאבידה ובשואל (ב"מ דף מז: וס"ג) חזון ותיביניהו רבא ומוסיק דענגבה: **ואי** בעית אימא כדמחליף כו' - לא ג"מ מירי אלא לפי דבריו דבעי לחוקמא כו"י רואה להשיב לו ובהלומים (ב"מ ד' פ:) איכא כה"ג ואי בעית אימא כדמחליף רבה בר אבהו וההס"ר יתיישב טפי שאומר כן כדי להעמיד ההס"ר כו"י ושמא אגב שהביאו שם הביאו כאן: ***נפרה** לגינה* והיא משלמת מה שנהיית - [א] והוא שאינה יכולה לירד דל"א אפי' נפלה משלמת מה שהזיקה דתחלתה בפשיעה וסופה בצוננס הוא וסיפא דקתי ירדה אוריחא דמילתא נקט והוא הדין נפלה כיון שיכולה לירד: לא

[ז"ל וסמית]

הכונס פרק ששי בבא קמא

נח

עין משפט
גרי מצוה

מב א ב ג ד ה ו ז ח ט י
יב יג יד יו יז יח יט כ
כא כב כג כד כה כו כז כח כט
לל למ לנ לו לז לט לך
לכ לט לז לט לך
לכ לט לז לט לך
לכ לט לז לט לך

מב ה מ"י שם הלכה
יב ו"ט כשגגות
וכמ"מ טו"ט שם
טע"ף ב :

גליון השנים
במ"י איבעי לך עבדרי
עיי"ן ב"מ דף ג' ע"ב
תוספות ד"ס איבעי לך :

גליון השנים
במ"י איבעי לך עבדרי
עיי"ן ב"מ דף ג' ע"ב
תוספות ד"ס איבעי לך :

א"י מצריח ארי מנכסי חצירו לית ליה פסידא - וז"ל והרי פורע חובו דתשצין ליה מצריח ארי בריש אין בין המודר (גדרים ד' גנ.) זע"ג דלית ליה פסידא וי"ל דהכי פ"י מצריח ארי מנכסי חצירו מדעתו וכיון דמדעתו אפי' לית ליה פסידא כמו פורע חובו חשיב מצריח ארי הא

פ"י שאלה מדעתו א"י מצריח ארי מנכסי חצירו אפי' כשליט מדעתו אלא חצירו מצריחו להבריח ארי מעדירו לית ליה פסידא למצריח הארי לית ליה פסידא וכיון דליתיה תרתי שאלה מדעתו וזית ליה פסידא לא חשיב מצריח ארי חבל מדעתו אפי' לית ליה פסידא או שלא מדעתו ולית ליה פסידא חשיב מצריח ארי ואין טוען לו אפי' שצרו וז"ל דבסוף הסוכר [את] הפועלים (ב"מ ג' ג:) אמר דשומר חנם שיהיה לו לקדם צרכים ומקלות ולא קדם חייב ומפרש שומר חנם בחנם וז"ל שצרכי ומסיק דחוזר וטועל מצ"ח ומשמע דשומר חנם לא מוחיב לקדם צרכי אבל כ"ש אם קדם צרכי דשפיר עבד ונתיים לו מה שהוליד ומסתברא דה"ה איניש דעלמא שליט שומר וגם שטר עלמו נוטל ואין סברא לחלק בין רועה עלמו שמוטל עליו להחמיק ולשומר לאיניש דעלמא ועוד אמרינן בהגוזל בתרא (לקמן דף קט"ו) שטרף נהר חמורו וחמור חצירו והניח שלו והליל של חצירו אין לו אלא שצרו ושצרו מיהא שקיל ולא אמרינן מצריח ארי בעלמא הוא וכן משיב אצידה שנתנין לו שטר כפועל בטל (ב"מ ד' ג:) וז"ל לא חמור דליהוי מצריח ארי בעלמא ולא יכול כלום ואין לומר דבכל גמא

לא מצטיה אכלה דמשלמה - מיהא מה שנהנית זע"ג ללא פשע בשמירתה דהא נהנית : **אכל נחפטס** - דאפי' כהיא הויקא אלוסה הוי : **אימא** - הוי בעל השדה מצריח ארי מנכסי חצירו הוא שהליל לא בהמת חצירו שלא נחפטס בקרקע ומזה הוא דעבד ומידי לא לשקול קמ"ל : **שומלקס** **צממי רגליה** - מרה"ר לגינה דלחוסה ללא סלקא דרעתייה הוא : **לא שנו** - דמה שנהנית הוא דמשלמת ולא מה שהויקא : **אכל** - שאכלה מיד באותה ערוגה שנפלה שם דכיון דלחוסה היא צנפילא אלוסה היא גמי צנפילתה דכיון דחילא לתפוחה תופה לא מוקמה אכפשה : **אכל** - הלכה מערוגה לערוגה ואכלה משלמת מה שהויקא : **לא תימא עד שהלך לדעת** - שידעו הבעלים שילאח : **ותמור לדעת** - שלא נעל בפניה כראוי : **אלא כיון שילאח לדעת** - שידעו ביולאחיה : **אף על גב שחורה שלא לדעת** - דהשתא לא סגי לה בשמירה פחותה דאמר ליה כיון דילפח כו' : **המלתו בפשיעט** - בלאו לידה היה לו לשומרה שלא חתנם ותאכל : **וסופו בלונס** - לא היה יודע שתלך : ולאסטמורי

[מריס גנ.]
[ב"מ גנ.]

[ב"מ גנ.]

לדעת ותחזור לדעת אלא כיון שיצתה לדעת אע"פ שהורה שלא לדעת מ"מ דא"ל כיון דילפא כל אימת דמשחמטא לתתם רהטא : ירדה כדרכה והויקא משלמת מה שהויקא : בעי רבי ירמיה ירדה כדרכה והויקא במי לידה מהו אליבא דמאן דאמר *תחלתו בפשיעה וסופו באונס הייב לא תיבעי לך כי תיבעי לך אריבא דמאן דאמר תחלתו בפשיעה וסופו באונס פמור מאי מי אמרינן כיון דתחלתו בפשיעה וסופו באונס פמור או דלמא הכא כולת בפשיעה הוא דכיון דקא חוי דקריבה לה למילד איבעי ליה לנפורה ולאסטמורי

[גליון כה]
[ט"ז]

זע"ג דמן הדיון היה פטור מ"מ תקנת חכמים היא שישלם לו כדי שישיב אצידתו של חצירו אבל דהא הכא בשמעתין משמע דאי הוה מדעתו הוה חשיב מצריח ארי ולא היה נוטל כלום זע"פ שהוא מליט חצירו מן ההפסד לא עשו תקנה ונראה לר"י דמצריח ארי שאינו נוטל שטר היינו כשאין הדבר צרור שיבא לידי הפסד כגון שהארי רחוק ואין יודע אם יבא כאלו הארי אם לאו ואין מליטו אלא מלמדה ומן הפחד שדואג שמה יבא חבל אם הדבר צרור שיבא לידי הפסד ולידי דריסת הארי או מליט מפי הארי עלמו או ודאי עטל שכרו כמו שטרף נהר חמור חצירו והך דשמעתין מייירי שהליו ירקות מנער בעלמא שאין בעל הבהמה רואה שתחבט בהמתו בצרף ותצטער זע"פ שלא היו דמיה נפחתין צדק ולכך היה נחשב מצריח ארי אי הוה מדעתו ופורע חובו אין מליטו מהפסד דמה שהיה הלוח זקוק לפרעו אין זה הפסד שהרי נחשיב לו ואינו מליטו אלא מנער בעלמא וחשיב מצריח ארי א"י כדמפרש טעמא צירושלמי דכחצות (פ"ג) ובגדרים (פ"ד) מפיסח הויגא ליה ומחיל לי וז"ל בשמטון מפיסח הויגא ליה ויהיב לי משכניו ואפי' צב"ח דוחק עלמו מסיק לה צירושלמי ונראה דהטעם משום שיכול לומר לו הייתי מולא הרבה בני אדם שהיו ד"מ עבדרי כי דרך האובים שמרחמים על האובים הליל מן הצער הזה דהיינו מעין אורח טעם והא דקרי בחוקת הבעים (ב"ב דף ט"ז) מצריח ארי נתן צרור והועיל נעל צרור והועיל דסכר מינה מיא והוליא מינה מיא זע"פ שמליגה מהפסד שהיה נהר שוטפה לא נקט לשון מצריח ארי לענין שיפטרי חצירו משכר הברחתו אלא כלומר דאין זה חזקה דאין זה תיקון כמו רפק בה פורתא או נעל וגדר ופרץ אלא מגין עליה פורתא שלא תבא לידי קלקול ורבינו גרשון פסק בתשובה אחת על אנש עכו"ם שאנש ציחו של ישראל ובא ישראל אחר ולקחו ממנו שלא יחזיר לבעלים בחנם אלא רש"י פ"י בהגוזל (נישין דף ג' ג:) גבי עכו"ם הבא מחמת חוב ומחמת אנפיות אין בו משום סיקריקון שאם החוק עכו"ם בקרקע של ישראל מחמת חוב שהיה לו עליו או מחמת אנפיות בגזל בעלמא ואינו מסור בידו להרגו אין בו דין סיקריקון אפילו אם שהתה י"ב חדש לתת רביע לבעלים כתיקון חכמים אלא מחזיר לו הקרקע בחנם דכיון דאין כחן סיקריקון לא גמר ומקני מידי זע"ג דשהתה י"ב חדש לא בל לו שעה לכופו הלכך אין מצריח העכו"ם מכירה כלל ור"י אמר דלא מצטיה אלוסה שאם לא קנאו שאלה לא היה חוזר לבעלים לעולם שיהי מוכרו או נותן לבע"ח אחר והיה אבוד מן הבעלים לגמרי דלא חשיב מצריח ארי כיון שמליט מן ההפסד ואפי' קנאו בצדו מליטו מהפסד הוא כמו מקדים צרכים ובמקלות בשכר דאמרינן שנותן שכר עד כדי דמיהם וי"מ לכתרא דחיותא או לכתרא יתירתא אלא אפי' יודע ודאי שאם לא אמרר זה לקנות היה חוזר לבעלים בדמים הללו כל שעה שירי דהשתא אין מליטו מן ההפסד זע"פ אין לדמותו כלל למצריח ארי דכיון שילא הבית מחזקת ישראל ובא ליד הנכרי וזה מוליא מיד הנכרי ומחזירו ליד ישראל לא דמי למצריח ארי ונטול מה שהגנהו ואותם היהודים הבורחים מעירם והשר מחזיק קרקעותיהם שאין בהן טסקאות ואפי' יש בהן טסקא אם הניח הקרקעות ביד אחרים לפרוע מהן טסקא אומר ר"י שאם בא ישראל וקנאו מיד השר מחזירם לבעלים ונטול מה שהגנהו דאין זה דינא דמלכותא אלא גזילה כי ראינו במדינה שפציבותיו שמפסט היהודים לעמוד כמו פרישים בכל מקום שירי וצדין מלכותא היו תופסין שלא יחזיק המושל בנחלת היהודים בשילאו מעירו וכן היו נוהגין בכל ארץ צורגוני"א ואם יש שר שצא לשטות את הדיון ולעשות דין לעלמו אין זה דינא דמלכותא שהרי זה הדיון אין הגון כלל ודמיה למוכס שאין לו קצבה (לקמן דף ק"ג) והיכא שמצטיח נכסי חצירו אין דומה ללל למצריח ארי כגון יורד לתוך שדה חצירו ונטעו שלא צרכות ומקיק את חצירו משלם רוחותיה וכגון ההוא דהאומנין (ב"מ דף ט"ז) שהוכר את הפועל לעשות עבדו והואהו בשל חצירו דטעל הבית מה שהגנהו ואין להקשות בשטרף נהר חמור חצירו למה אין לו אלא שכרו למה אין לו כל הפסדו דכיון דבעל חמור עומד שם מה לנו לעשות לו תקנה שלא מדעתו אם ירעה יתנה (ע"ס) המליט לשלם חמורו ועוד דע"כ מייירי שיכול להליל על ידי הדחק דאל"כ לימא ליה מהפקר קזיכא כדאמרינן התם על חבית של דבש, ומ"מ שכרו נותן לו דמסתמא ניחא ליה שכל מי שיליט יטול שכר כל זמן שלא ימחה בידו כיון שאין יכול להליל אלא ע"י הדחק : **לא** שנו אלא באותה ערוגה - דכיון שחלת נפילתה באותה ערוגה בלונס מלכותא חזקה מערוגה לערוגה הוי כשדה אחר :

[ד"ס אין גנ]

י"א ואמר

שמן